

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

F. G. JACOBS

prednesené 27. októbra 2005¹

1. Toto odvolanie sa týka výpočtu odpracovaných rokov úradníčky Rady, ktoré sú započítané v dôchodkovom systéme Spoločenstva, po prevode paušálnej nominálnej hodnoty práv na starobný dôchodok, ktoré nadobudla podľa vnútroštátneho systému. Prejednávaná vec kladie niektoré základné otázky týkajúce sa rovnosti zaobchádzania.

2. Predmetný výpočet bol vykonaný v súlade s príslušnými ustanoveniami služobného poriadku a vykonávacích ustanovení Rady.

3. Odvolateľka pred Súdom prvého stupňa napadla rozhodnutie obsahujúce tento výpočet, namietajúc nezákonnosť týchto pravidiel z dôvodu, že porušujú osobitne zásadu rovnosti zaobchádzania.

4. Odvolateľka má výhrady hlavne k týmto aspektom:

— poistno-matematické hodnoty uplatnené pri výpočte sú voči ženám diskriminujúce; tieto uplatnené poistno-matematické hodnoty sú diskriminujúce tiež na základe veku, pretože majú na všetkých úradníkov nepriaznivé účinky zvyšujúce sa úmerne ich veku pri prijatí do funkcie, a

— dva varianty menového prepočítacieho vzorca uplatnené na výpočet ekvivalentu sumy určenej v inej mene než v eurách môžu mať za následok rozdielne zaobchádzanie znevýhodňujúce úradníkov, ktorí prispievali do dôchodkového systému v členskom štáte so silnou menou.

¹ — Jazyk prednesu: angličtina.

Právny rámec

najmä s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, predovšetkým pokiaľ ide o:

Zákaz diskriminácie

5. Článok 12 ES zakazuje v rámci uplatnenia Zmluvy o ES akúkoľvek diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti.

— rozsah jednotlivých systémov a podmienky prístupu k nim,

— povinnosť platiť príspevky a výpočet výšky príspevkov,

6. Článok 141 ES vyžaduje od členských štátov, aby zabezpečili uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu. Odmena na účely tohto ustanovenia zahrnuje všetky dávky, ktoré zamestnávateľ vypláca priamo alebo nepriamo pracovníkovi v pracovnom pomere.

— výpočet dávok vrátane ich zvýšenia s ohľadom na manžela/manželku a závislé osoby a podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky.“

7. Smernica Rady 79/7/EHS² sa okrem iného uplatní na zákonné systémy starobných dôchodkov. Jej článok 4 ods. 1 stanovuje:

8. Smernica Rady 86/378/EHS³ sa okrem iného uplatní na profesijné systémy dôchodkového zabezpečenia. Článok 5 ods. 1 stanovuje:

„Zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že neexistuje žiadna priama či nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia,

„Za podmienok stanovených v ďalších ustanoveniach zásada rovnakého zaobchádzania znamená, že neexistuje nijaká priama alebo

2 — Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215).

3 — Smernica Rady 86/378/EHS z 24. júla 1986 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia (Ú. v. ES L 225, s. 40; Mim. vyd. 05/001, s. 327), zmenená a doplnená smernicou Rady 96/97/ES z 20. decembra 1996 (Ú. v. ES L 46, s. 20; Mim. vyd. 05/003, s. 232).

nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia, najmä s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, predovšetkým pokiaľ ide o:

h) stanovenia rozdielnej výšky dávok, s výnimkou prípadov, keď je potrebné prihliadnúť na faktory poistno-matematických výpočtov, ktoré sa odlišujú podľa pohlavia v prípade systémov s definovanými príspevkami;

— rozsah systémov a podmienky prístupu k nim;

— povinnosť platiť príspevky a výpočet výšky príspevkov;

— výpočet výšky dávok vrátane doplnkových dávok vyplácaných s ohľadom na manžela/manželku alebo závislé osoby, ako aj podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky.“

V prípade financovaných systémov s definovanými dávkami [systémov dávok, ktoré sú financované zhromažďovaním kapitálu, — *neoficiálny preklad*] môžu byť niektoré prvky (ktorých príklady sú uvedené v prílohe) nerovné tam, kde nerovnosť súm vyplýva z používania poistno-matematických faktorov, ktoré sa líšia podľa pohlavia v čase, keď sa zavádza financovanie systému;

...“

9. Podľa článku 6 ods. 1:

„Zásade rovnakého zaobchádzania odporujú ustanovenia, ktoré sú priamo alebo nepriamo založené na pohlaví, predovšetkým s odvolaním na manželský alebo rodinný stav, za účelom:

10. Medzi príklady prvkov, ktoré môžu byť rozdielne, pokiaľ ide o systémy dávok, ktoré sú financované zhromažďovaním kapitálu, obsiahnutých v článku 6 ods. 1 písm. h) a uvedených v prílohe, patrí „prevod dôchodkových práv“.

...

11. Dôchodkový systém Spoločenstva však nie je ani zákonom stanoveným systémom, ani profesijným systémom; bol zriadený

Služobným poriadkom zamestnancov Európskych spoločenských (ďalej len „služobný poriadok“)⁴.

úradníkov, ktorého príslušné podrobné pravidlá sú obsiahnuté v prílohe VIII služobného poriadku.

12. Článok 1a ods. 1 služobného poriadku v rozhodnom čase stanovoval: „Úradníci majú pri uplatňovaní tohto služobného poriadku právo na rovnaké zaobchádzanie bez priamej alebo nepriamej diskriminácie na základe rasy, politického, filozofického alebo náboženského presvedčenia, pohlavia alebo sexuálnej orientácie, bez toho, aby boli dotknuté príslušné ustanovenia, vyžadujúce špecifický rodinný stav.“⁵

14. Podľa článku 77 bola výška dôchodku v rozhodnom čase v podstate 2 % posledného platu úradníka za každý rok služby až do maximálnej výšky 70 %. Podľa článku 83 sú dávky účtované na ťarchu rozpočtu Spoločenstiev a členské štáty spoločne ručia za platbu týchto dávok; úradníci však na náklady dôchodkového systému prispievajú jednou tretinou.

Príslušné dôchodkové ustanovenia

Všeobecné ustanovenia

13. Článok 77 a nasledujúce služobného poriadku stanovujú dôchodkový systém

15. Tento príspevok má formu zrážky z platu, ktorých percentuálna výška je rovnaká pre všetkých úradníkov a je pravidelne stanovená tak, aby sa celá výška príspevku úradníkov čo najviac približovala jednej tretine nákladov na vyplácané dôchodky.⁶

4 — Nariadenie Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 z 29. februára 1968, ktorým sa ustanovuje Služobný poriadok úradníkov a Podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenských a osobitné pravidlá, ktoré sa dočasne uplatňujú na úradníkov Komisie (Ú. v. ES L 56, s. 1; Mim. vyd. 01/002, s. 5), v znení neskorších zmien a doplnení. Článok 1a bol doplnený nariadením Rady (ES, ESUO, Euratom) č. 781/98 zo 7. apríla 1998, ktorým sa mení a dopĺňa služobný poriadok v súvislosti s rovnosťou zaobchádzania [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 113, s. 4).

5 — Zodpovedajúcim ustanovením je od 1. mája 2004 článok 1d ods. 1, ktorý stanovuje: „Pri uplatňovaní tohto Služobného poriadku je zakázaná akákoľvek diskriminácia na základe pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických znakov, jazyka, náboženského vyznania alebo viery, politického alebo iného názoru, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, pôvodu, pracovnej nespôsobilosti, veku alebo sexuálnej orientácie.“

6 — Suma zodpovedajúca celému tomuto príspevku je zapísaná ako „príspevky do dôchodkového systému“ v časti príjmy rozpočtu Európskej únie (hoci to nie je skutočný príjem, ale skôr zníženie výdavkov) spolu s prevodmi práv na starobný dôchodok, nadobudnutím práv na starobný dôchodok a príspevky zamestnancov, ktorí čerpajú (neplatené) voľno z osobných dôvodov (čo všetko predstavujú skutočné príjmy). Tretinu nákladov na vyplácané dôchodky má v skutočnosti predstavovať úhrn všetkých týchto položiek, aj keď zďaleka najvyšší podiel na ňom majú zrážky z platu.

16. Článok 83 ods. 4⁷ služobného poriadku tak v rozhodnom čase stanovoval:

— vykonávaní činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba;

„Ak diagnostika založená na pravdepodobnom odhade pre systém dôchodkového zabezpečenia, vykonaná jedným alebo viacerými kvalifikovanými expertmi na žiadosť Rady, ukáže, že príspevky úradníkov nestačia na financovanie jednej tretiny dávok vyplácaných v rámci systému dôchodkového zabezpečenia, rozpočtové orgány... rozhodnú o potrebných zmenách sadzieb príspevkov alebo dôchodkového veku.“

má pri prijatí do trvalého služobného pomeru právo voči spoločenstvám na poistno-technický ekvivalent [poistno-matematický ekvivalent — *neoficiálny preklad*] alebo paušálnu nominálnu hodnotu [8] práv na starobný dôchodok, ktoré získal na základe tejto služby alebo činnosti.

Prevod práv na dôchodok do systému Spoločenstva

V tomto prípade orgán, v ktorom [inštitúcia, v ktorej — *neoficiálny preklad*] je úradník zamestnaný, určí s ohľadom na jeho triedu pri prijatí do trvalého služobného pomeru počet rokov zamestnania potrebných na odchod do dôchodku, ktoré sa mu započítajú v rámci jeho vlastného systému dôchodkového zabezpečenia za predchádzajúce obdobie služby na základe čiastky poistno-technického ekvivalentu [poistno-matematického ekvivalentu — *neoficiálny preklad*] alebo čiastok vrátených spôsobom uvedeným vyššie.“

17. Článok 11 ods. 2 prílohy VIII v rozhodnom čase stanovoval toto:

„Úradník, ktorý vstúpi do služieb spoločenstiev po:

Výpočet nároku nasledujúceho po prevode

— odchode zo služieb štátnej správy alebo vnútroštátnej alebo medzinárodnej organizácie; alebo

18. Všeobecné vykonávacie ustanovenia k článku 11 ods. 2 prílohy VIII služobného poriadku sú v podstate pre jednotlivé

7 — Teraz zrušený a nahradený článkom 83a, ktorého podrobné vykonávacie pravidlá vrátane tých, ktoré stanovujú poistno-matematické vyhodnotenie Eurostatom každých päť rokov, sú obsiahnuté v prílohe XII.

8 — Tento pojem je možné definovať ako paušálnu hodnotu nadobudnutých práv jednotlivca v rámci určitého systému starobných dôchodkov [zvyšok poznámky nemá z hľadiska slovenského prekladu návrhov význam].

inštitúcie spoločné. Podľa článku 10 ods. 2 všeobecných vykonávacích ustanovení prijatých Radou 13. júla 1992 sa počet odpracovaných rokov, ktoré sa majú zohľadniť, vypočíta na základe celkovej prevedenej sumy po odpočítaní jednoduchého úroku vo výške 3,5 % ročne za obdobie odo dňa vymenovania do stálej služby až do času skutočného prevodu (s výnimkou obdobia, počas ktorého nebola prevoditeľná suma valorizovaná alebo zvýšená o úroky v rámci pôvodného vnútroštátneho systému).

19. Článok 10 ods. 3 vykonávacích ustanovení Rady v danom rozsahu stanovuje:

„Počet započítaných odpracovaných rokov sa vypočíta:

— prepočítaním prevedenej sumy (S) na teoretický príjem (P) na základe poistno-matematických hodnôt (H) stanovených v článku 39 prílohy VIII služobného poriadku... podľa vzorca $P = S/H$,

— prepočítaním tohto príjmu (P) na odpracované roky (R) pre zákonný dôchodok podľa základného ročného platu (Z) zodpovedajúceho platovej triede, v ktorej bol úradník vymenovaný do stálej služby..., podľa vzorca $R = P \times 100/Z \times 2$.

...“ [neoficiálny preklad]

20. Uplatniteľné poistno-matematické hodnoty, ktoré sa objavujú v prílohe II vykonávacích ustanovení, sú vo všetkých prípadoch vyššie pre ženy než pre mužov, čo odrážajú štatistiky rôznej dĺžky života. Hodnoty a rozdiel medzi hodnotami pre mužov a pre ženy sa zvyšujú s vekom.

21. Z vyššie uvedených vzorcov je možné vidieť, že pri danej prevedenej sume S sa teoretický príjem P bude znižovať s tým, ako sa bude zvyšovať poistno-matematická hodnota, alebo P sa rovná S delené H. Okrem toho počet odpracovaných rokov R sa znižuje s tým, ako sa zvyšuje základný ročný plat Z zodpovedajúci platovej triede, do ktorej bol úradník zaradený pri prijatí, pretože R je vo výsledku násobkom P vydelený Z.

Menové prepočítacie vzorce

22. Článok 10 ods. 4 týchto vykonávacích ustanovení sa týka konania pre prepočítanie prevedenej sumy v inej mene, než bol pôvodne belgický frank (teraz euro). Rele-

vantnými časťami sú tretí a štvrtý pododsek článku 10 ods. 4 písm. b), ktoré stanovujú:

„časť sumy pripadajúca na obdobie po 31. decembri 1971 sa prepočíta na základe priemerného aktualizovaného kurzu, ktorý Komisia stanovila na obdobie od 1. januára 1972 až do dátumu vymenovania úradníka do stálej služby...

Na žiadosť úradníka... sa suma (S) zohľadňovaná pri výpočte prepočíta na základe aktualizovaného kurzu platného v čase prevodu. V takom prípade je platom (P) a poistno-matematickou hodnotou (H), ktoré sa zohľadnia pri výpočte odpracovaných rokov, plat zodpovedajúci platovej triede, v ktorej bol úradník vymenovaný do stálej služby..., platný v čase prevodu a poistno-matematická hodnota zodpovedajúca veku úradníka...“
[neoficiálny preklad]

23. Prvý z týchto dvoch prepočítacích vzorcov je v prejednávanej veci označený ako „variant i)“ a druhý ako „variant ii)“.

24. Pokiaľ hodnota meny, z ktorej je suma S prevádzaná, poklesla voči mene, do ktorej je suma prevádzaná, počas obdobia prispievania do pôvodného dôchodkového systému, dotknutý úradník by mohol byť

znevýhodnený. Variant i) má toto kompenzovať, pretože používa priemerný prepočítací kurz za toto obdobie. Variant ii) však úradníkovi umožňuje zvoliť si prepočítací kurz platný ku dňu prevodu, ktorý je pravdepodobne výhodný, pokiaľ hodnota pôvodnej meny rastie, aj keď výhoda môže byť v určitom rozsahu vyrovnaná tým, že plat P a poistno-matematická hodnota H sa počítajú ku dňu prevodu, a môžu byť teda vyššie než ku dňu vymenovania do služby.

Skutkový stav a správne konanie

25. Pani Lindorfer, odvolateľka, je rakúskou štátnou príslušníčkou, ktorá nastúpila do služby v Rade ako úradníčka v skúšobnej dobe v septembri 1996 a bola vymenovaná do stálej služby a zaradená do platovej triedy A5 v júni 1997.

26. Pred nástupom do služby do Rady trinásť rokov a tri mesiace pracovala a prispievala do dôchodkového systému v Rakúsku. V rokoch 1999 a 2000 podnikla príslušné kroky k tomu, aby jej bol jej rakúsky nárok na starobný dôchodok prevedený do systému Spoločenstva. Dňa 7. novembra 2000 jej bolo doručené

oznámenie (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“),⁹ v ktorom bola informovaná o počte odpracovaných rokov, ktoré sa jej započítali. Boli použité vyššie spomenuté poistno-matematické hodnoty a na účely prevodu meny variant ii), pričom celkový výsledok bol päť rokov, päť mesiacov a osem dní.

vo svojom odvolaní spochybňuje len spôsob, akým sa Súd prvého stupňa zaoberal niektorými jej argumentmi týkajúcimi sa vykonávacích ustanovení. Príslušné časti rozsudku je možné zhrnúť nasledujúcim spôsobom.

27. Pani Lindorfer podala sťažnosť, ktorou napadla toto rozhodnutie, v ktorej tvrdila, že článok 11 ods. 2 služobného poriadku a článok 10 ods. 3 a 4 vykonávacích ustanovení boli protiprávne v tom rozsahu, v akom boli v rozpore s právami a zásadami podľa práva Spoločenstva, a nemali sa preto uplatniť. Sťažnosť bola zamietnutá 31. mája 2001 a pani Lindorfer podala žalobu na Súd prvého stupňa.¹⁰

Odkaz na vek a plat vo výpočte

29. Pani Lindorfer tvrdila, že výpočet podľa variantu ii) odkazuje na vek a plat úradníka ku dňu prevodu a nie ku dňu ukončenia skúšobnej doby, ako je to pri variante i), čo predstavuje diskrimináciu medzi úradníkmi podľa použitého variantu.

Napadnutý rozsudok

28. V tejto žalobe pani Lindorfer opäť namietala protiprávnosť článku 11 ods. 2 služobného poriadku a článku 10 ods. 3 a 4 všeobecných vykonávacích ustanovení. Nie je však potrebné preskúmať tie stránky napadnutého rozsudku, ktoré sa týkajú prvého z uvedených ustanovení, pretože odvolateľka

30. Súd prvého stupňa sa týmto argumentom zaoberal najskôr v bode 69 svojho rozsudku. Tento argument vychádza — ako odvolateľka na pojednávaní „poznámala“ — z nesprávneho výkladu článku 10 ods. 4 písm. b) vykonávacích ustanovení, podľa ktorého je platom, na ktorý je potrebné prihliadnuť, plat triedy, do ktorej bol úradník zaradený po skončení skúšobnej doby, aktualizovaný ku dňu, keď bol naozaj uskutočnený prevod, a nie plat zodpovedajúci triede, do ktorej je úradník k tomuto dňu skutočne zaradený.

9 — Dňa 3. novembra 2000.

10 — Rozsudok z 18. marca 2004, Lindorfer/Rada, T-204/01, Zb. VS s. I-A-83 a Zb. s. II-361.

31. V bodoch 88 a 89 ďalej Súd prvého stupňa uviedol, že je logické, že vo variante ii) sú vekom a platom vek a plat ku ňu prevodu a že vo variante i) sú všetky pomerne počítané k rovnakému dňu (ku dňu vymenovania), a zdôraznil, že vo variante i) od prevedenej sumy je za obdobie odo dňa vymenovania úradníka ku dňu skutočného prevodu (s výnimkou obdobia, počas ktorého nebola prevoditeľná suma valorizovaná alebo zvýšená o úroky v rámci pôvodného vnútroštátneho systému) odpočítaná jednoduchá úroková miera vo výške 3,5 % ročne, avšak ak sa použije variant ii), nie je odpočítaný žiadny takýto úrok.

neporovnateľné, pretože situácie porovnané s jej situáciou sa líšia vo významných charakteristikách, pokiaľ ide o vek, pohlavie a platové triedy pri prijímaní do služobného pomeru, a porovnanie bolo narušené uplatnením nesprávnych predpokladov; Súd prvého stupňa poukázal na to, že úrok, na ktorý sa odvolateľka sťažuje, nebol dôsledkom týchto dvoch variantov vo vykonávacích ustanoveniach, ale samotného pohybu meny.

Prevod zo „silných“ a „slabých“ mien

32. Pani Lindorfer tvrdila, že použitie variantu i) pre prevod zo slabých mien a variantu ii) pre prevod zo silných mien, vedie v prvom prípade k započítaniu vyššieho počtu odpracovaných rokov započítateľných do starobného dôchodku, než ako je tomu v druhom prípade, čo je v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania.

33. Súd prvého stupňa odmietol tento argument v bodoch 76 a 77 svojho rozsudku hlavne z toho dôvodu, že podrobné číselné údaje uplatňované odvolateľkou porovnávajú

Uplatnenie poistno-matematických hodnôt

34. Pani Lindorfer tvrdila, že uplatnenie poistno-matematických hodnôt vo výpočte podľa článku 10 ods. 3 vykonávacích ustanovení spôsobuje diskrimináciu na základe pohlavia a veku, pretože sú vyššie pre ženy a zvyšujú sa s vekom. Tento rozdiel v zaobchádzaní nemá objektívne odôvodnenie a nie je nevyhnutný v dôchodkovom systéme Spoločenstva, ktorý na takéto poistno-matematické hodnoty neodkazuje, pokiaľ ide o príspevky z plátov úradníkov alebo vek odchodu do dôchodku.

35. Súd prvého stupňa sa týmito argumentmi zaoberal v bodoch 82 a 83 svojho rozsudku. Najskôr v bode 82 rozhodol, že úradník, ktorý prevádza práva na starobný dôchodok, ktoré nadobudol niekde inde, je v objektívne rozdielnej situácii od situácie úradníka, ktorý prispieva do dôchodkového systému Spoločenstva v dôsledku svojho zamestnania v inštitúcii Spoločenstva.

36. Bod 83 znie:¹¹

„Po druhé uplatnenie rozdielnych faktorov podľa pohlavia a veku na účely výpočtu započítaných odpracovaných rokov je objektívne odôvodnené potrebou zabezpečiť riadnu finančnú správu dôchodkového systému Spoločenstva. Ak totiž na základe článku 11 ods. 2 prílohy VIII služobného poriadku úradník nechá vo forme poistnomatematického ekvivalentu alebo vo forme paušálnej nominálnej hodnoty previesť do

rozpočtu Spoločenstva kapitál predstavujúci práva na starobný dôchodok, ktoré získal pred nástupom do služby v Spoločenstve, ako protihodnotu získava nárok na budúce plnenia v rámci dôchodkového systému Spoločenstva, čo je nárok vyjadrený uznanými odpracovanými rokmi, ktorého výška závisí od počtu týchto odpracovaných rokov, ktorý sa mu uzná. Aby sa dala určiť skutočná hodnota tohto práva, musí dotknutá inštitúcia Spoločenstva zohľadniť istú sériu skutočností, medzi nimi napríklad pravdepodobnú dĺžku obdobia, počas ktorého sa kapitál vnesený dotknutou osobou bude nachádzať v rozpočte Spoločenstva, jeho predpokladaný služobný postup, pravdepodobnosť, že mu budú vyplatené dávky a pravdepodobné trvanie vyplácania dávok. Pritom je jasné, že tieto skutočnosti závisia predovšetkým od pohlavia a veku dotknutej osoby v čase jej vstupu do dôchodkového systému Spoločenstva. Jednak je známou skutočnosťou, že štatisticky sa ženy dožívajú vyššieho veku ako muži. Ďalej pravdepodobnosť, že osoba, ktorá vstúpi do služby Spoločenstva vo veku vzdialenom veku odchodu do dôchodku, zomrie pred dosiahnutím tohto veku, je vyššia ako u osoby prijatej do zamestnania vo veku blízkom sa veku, v ktorom môže uplatniť svoje práva na starobný dôchodok. Okrem toho táto osoba ponechá v rozpočte Spoločenstva kapitál, ktorý priniesla, dlhšie ako osoba blížiac sa veku odchodu do dôchodku. Inými slovami, také faktory ako trvanie služby od dátumu prijatia dotknutej osoby do zamestnania až do jej odchodu do dôchodku, ako aj pravdepodobná dĺžka poberania starobného dôchodku zo Spoločenstva, určená podľa štatistických údajov, priamo ovplyvňujú finančnú zodpovednosť Spoločenstiev voči každému individuálne dotknutému úradníkovi a riadna finančná správa dôchodkového systému sociálneho zabezpečenia Spoločenstva si vyžaduje zohľadnenie týchto faktorov a ich správne vyhodnotenie. Je preto úplne namieste, že Rada vo svojom prepočítacom vzorci zohľad-

11 — Preložené iba na účely týchto návrhov; rozsudok existuje len vo francúzštine, jazyku konania.

ňuje poistno-matematické faktory súvisiace s vekom a pohlavím dotknutej osoby.“

Posúdenie

Úvodné poznámky

37. Vo svojom odvolaní proti tomuto rozsudku pani Lindorfer predovšetkým tvrdí, že vo vyššie zhrnutých alebo uvedených častiach Súd prvého stupňa neuplatnil správne zásadu zákazu diskriminácie (okrem iného s odkazom na článok 141 ES) a správne neodôvodnil závery, ku ktorým dospel. Tieto tvrdenia osobitne uplatňuje v súvislosti s každou dotknutou časťou rozsudku. Rada sa týmito časťami zaoberá súhrne, pričom sa na prvom mieste venuje argumentu, ktorý sa týka zákazu diskriminácie, a po druhé tvrdeniu o údajnej nedostatočnosti odôvodnenia.

38. V rámci odvolania nie je Súdny dvor príslušný preskúmať celú vec alebo bez návrhu rozoberať tie stránky napadnutého rozsudku — s prípadnou výnimkou tých, ktoré zahrnujú otázky verejného poriadku —, ktoré nie sú navrhovateľom spochybnené. Jeho úlohou je naopak preskúmať každý predložený odvolací dôvod a určiť, či je opodstatnený.

39. V prejednávanej veci mám určité ťažkosti sledovať striktné tento prístup, a to vzhľadom na spôsob, akým boli prezentované argumenty odvolateľky a žalovanej. Zdá sa mi vhodnejšie preorganizovať v určitom rozsahu odvolacie dôvody a preskúmať, či odvolateľka označila nejaké nesprávne právne posúdenia alebo vady v odôvodnení Súdu prvého stupňa.

40. Podstatou veci pani Lindorfer v prvostupňovom konaní bolo v zásade to, že vykonávacie ustanovenia obsahujú protiprávnu diskrimináciu na základe pohlavia, veku a štátnej príslušnosti (diskriminácia v poslednom uvedenom prípade môže vyplývať z rozdielneho zaobchádzania s jednotlivými národnými menami) a diskrimináciu, ktorá vyplýva zo zohľadnenia veku a platu v rozdielnej dobe, v závislosti od uplatneného variantu prepočítacieho vzorca. Pani Lindorfer teraz namieta nedostatky v napadnutom rozsudku vo vzťahu ku každému z týchto dôvodov. Budem sa nimi zaoberať postupne.

Diskriminácia na základe pohlavia

41. Vo svojom odvolaní pani Lindorfer odkazuje na článok 141 ES a rôzne smernice

Rady v oblasti rovnosti zaobchádzania. Pani Lindorfer však tiež namieta porušenie všeobecnej zásady zákazu diskriminácie — zásady rovnosti zaobchádzania či rovnosti —, na ktorej založila svoju žalobu v prvostupňovom konaní.

42. Rovnosť zaobchádzania je jednou zo základných zásad chránených právnym poriadkom Spoločenstva a článok 141 ES je jej špeciálnym vyjadrením.¹² Zásada rovnosti odmeňovania zakotvená v tomto článku je zjavne relevantná pre argumenty pani Lindorfer, pretože starobné dôchodky predstavujú druh odloženej odmeny, pretože sa vyplácajú na základe predchádzajúceho pracovného vzťahu.¹³ Hoci je pravdou, že rovnako ako vyššie uvedené smernice aj tento článok Zmluvy ukladá povinnosti členským štátom a nie inštitúciám Spoločenstva, išlo by zjavne o neprijateľný právny nesúlad, pokiaľ by inštitúcie mohli uplatňovať takú diskrimináciu, akú musia členské štáty zakázať.

43. Súdny dvor okrem toho v rozsudku Razzouk a Beydoun/Komisia¹⁴ uviedol, že „vo vzťahoch medzi inštitúciami Spoločenstva... a ich zamestnancami... nie sú požiadavky, ktoré ukladá zásada rovnosti zaobchádzania, nijako obmedzené na požiadavky vyplývajúce z [článku 141 ES] alebo zo smerníc Spoločenstva prijatých v tejto oblasti“. A vo veci Weiser¹⁵ Súdny dvor potvrdil, že táto všeobecná zásada sa musí dodržiavať konkrétne vo vzťahu k pravidlám, ktorými sa spravuje prevod práv na dôchodok do dôchodkového systému Spoločenstva.

44. Ešte relevantnejšou je v tomto zmysle výslovná požiadavka „rovnosti zaobchádzania... bez odkazu na pohlavie“ stanovená v článku 1a ods. 1 služobného poriadku,¹⁶ hoci sa na toto ustanovenie v konaní priamo neodkazovalo.

45. Údajná diskriminácia je tá, ktorá má vyplývať z používania poistno-matematických faktorov, ktoré vedú k znevýhodneniu žien, pretože štatisticky žijú ženy priemerne dlhšie ako muži.

12 — Pozri napríklad rozsudky z 30. apríla 1996 P/S, C-13/94, Zb. s. I-2143, bod 18; z 10. februára 2000, Sievers a Schrage, C-270/97 a C-271/97, Zb. s. I-929, body 56 a 57, a z 13. januára 2004, Allonby, C-256/01, Zb. s. I-873, bod 65.

13 — Pozri rozsudok z 23. októbra 2003, Schönheit a Becker, C-4/02 a C-5/02, Zb. s. I-12575, body 56 až 59 a tam uvedenú judikatúru.

14 — Rozsudok z 20. marca 1984, 75/82 a 117/82, Zb. s. 1509, bod 17; táto zásada bola nedávno potvrdená Súdom prvého stupňa v jeho rozsudku z 23. januára 2003, Hectors/Parlament (T-181/01, Zb. s. I-A-19 a II-103).

15 — Rozsudok zo 14. júna 1990, C-37/89, Zb. s. I-2395, bod 13.

16 — Pozri bod 12 a poznámku pod čiarou 5.

46. V bode 83 svojho rozsudku zastával Súd prvého stupňa názor, že tento rozdiel v zaobchádzaní je objektívne odôvodnený potrebou zabezpečiť riadnu finančnú správu dôchodkového systému, keď jedným z nevyhnutných faktorov na tento účel je pravdepodobné obdobie, počas ktorého takéto platby budú prevádzané, ktoré je štatisticky dlhšie u žien.

47. Pani Lindorfer namieta, že neexistuje rovnocenné rozdielne zaobchádzanie medzi mužmi a ženami, pokiaľ ide o príspevky odpočítané od platov aktívnych úradníkov. Tieto príspevky sa pritom musia takisto vypočítať s ohľadom na riadnu finančnú správu, pri zohľadnení poistno-matematického hodnotenia.¹⁷ V dôsledku toho riadna finančná správa dôchodkového systému nemôže vyžadovať rozdielne zaobchádzanie medzi úradníkmi mužmi a ženami so zreteľom na príspevky vo forme prevodov z iných systémov.

48. S týmto argumentom v podstate súhlasím.

49. Po prvé potreba riadnej finančnej správy, ktorá berie do úvahy pravdepodobné obdobie, počas ktorého budú dôchodky

vyplácané, nemôže sama vyžadovať rozdiel v zaobchádzaní so zreteľom na prevody práv na starobný dôchodok. Keby rozdielne poistno-matematické hodnoty pre mužov a ženy v akomkoľvek veku boli spriemerované tak, aby poskytl poistno-matematickú hodnotu rovnakú pre obidve pohlavia — čo, ako sa zdá, existuje, pokiaľ ide o úpravy sadzieb príspevkov —, muži by získali o niečo menej dodatočných rokov započítateľných do dôchodku, než ako je tomu teraz pre danú prevádzanú sumu, a ženy by získali o niečo viac, pričom príjmy a výdavky systému by zostali nezmenené.¹⁸

50. Po druhé, aj keby mohol byť rozdielny vzájomný vzťah medzi príspevkami a dávkami pre mužov a ženy odôvodnený na základe rozdielnej dĺžky života, takéto odôvodnenie by sa nemohlo použiť len v súvislosti s jedným z obidvoch druhov príspevkov, iba ak by bolo možné preukázať také objektívne rozdiely medzi obidvoma týmito druhmi príspevkov, na základe ktorých by odôvodnenie platilo len pre jeden z nich.

51. Napadnutý rozsudok len pripomína v bode 82, že úradník prevádzajúci práva na dôchodok získané inde, je v objektívne

17 — Článok 83 ods. 4 služobného poriadku; pozri bod 16 vyššie.

18 — Je pravdou, že by mohlo dôjsť k dočasnému zvýšeniu nákladov, pokiaľ by bolo zistené, že súčasné pravidlá sú protiprávne; to by však nemalo nič spoločné s finančnou správou systému, ale vyplývalo by to z toho, že už od začiatku nebola zabezpečená jeho riadna právna úprava.

odlišnej situácii od situácie úradníka, ktorý prispieva do dôchodkového systému Spoločenstva na základe zamestnania v inštitúcii Spoločenstva. Súhlasím s vyjadrením pani Lindorfer, že toto nie je dostatočné vysvetlenie.

ohľadu na pohlavie by bolo podľa môjho názoru potrebné naozaj veľmi silné odôvodnenie dotknutého rozdielného zaobchádzania a dokonca pochybujem o tom, že toto rozdielne zaobchádzanie je vôbec právne odôvodniteľné.

52. Aj keď môže byť pravdou, že prevody práv na dôchodok sú objektívne rozdielne od príspevkov z platu, napadnutý rozsudok a ani Rada vo svojich vyjadreniach neposkytujú žiadne vysvetlenie týkajúce sa toho, ako môžu byť tieto rozdiely relevantné, pokiaľ ide o rozlišovanie medzi situáciami úradníkov mužov a žien.

55. Nejde tu o nepriamu diskrimináciu, ale o priamu diskrimináciu na základe pohlavia. Inými slovami, jediným kritériom, ktoré rozlišuje medzi členmi obidvoch predmetných kategórií, je pohlavie; rozdielne zaobchádzanie nevyplýva z iných charakteristík, ktoré môžu hlavne alebo prevažne, nie však výlučne patriť osobám jedného alebo druhého pohlavia.

53. V dôsledku toho skutočnosť, že dávky budú pravdepodobne vyplácané ženám počas dlhšieho obdobia než mužom, nepredstavuje z pohľadu nevyhnutnosti riadnej finančnej správy dôchodkového systému dostatočné odôvodnenie na uplatnenie poistno-matematických faktorov na základe pohlavia, len pokiaľ ide o prevody práv na starobný dôchodok, a záver Súdu prvého stupňa tak nie je možné v tomto ohľade prijať.

56. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora nepredstavuje rozdielne zaobchádzanie na základe pohlavia protiprávnu diskrimináciu, ak je „odôvodnené objektívnymi faktormi bez vzťahu k akejkoľvek diskriminácii na základe pohlavia“¹⁹. Môže tomu tak byť zjavne len vtedy, ak je diskriminácia nepriama a nie ak sa už svojou povahou zakladá na pohlaví.²⁰

54. Okrem toho v súvislosti s veľmi jasnou požiadavkou rovnosti zaobchádzania bez

19 — Pozri napríklad rozsudok z 9. februára 1999, Seymour-Smith a Perez, C-167/97, Zb. s. I-623, body 60 a 65.

20 — Pozri tiež moje návrhy vo veci Schnorbus, body 30 a nasl. (rozsudok zo 7. decembra 2000, C-79/99, Zb. s. I-10997).

57. V danom prípade, aj ako rozhodol Najvyšší súd Spojených štátov amerických vo veci *Manhart*²¹ za okolností v mnohých ohľadoch porovnateľných s okolnosťami prejednávanej veci, „nie je možné povedať, že poistno-matematické rozlišovanie založené len na pohlaví je ‚založené na inom faktore než pohlaví‘. Pohlavie je presne tým, na čom sa toto rozlišovanie zakladá.“

58. Najvyšší súd zdôraznil, že prípady takéhto druhu zahŕňujú zovšeobecňovanie, ktoré je „bezpochyby pravdivé: ženy ako kategória žijú dlhšie než muži. ... Je však takisto pravdou, že všetci jednotlivci v príslušných kategóriách nezdieľajú charakteristiku, ktorá odlišuje priemerného predstaviteľa danej kategórie. Mnoho žien nežije tak dlho ako priemerný muž a mnoho mužov prežije priemernú ženu“²².

59. Inými slovami, diskriminácia prejednaného druhu spočíva v tom, že jednotlivcom sa pričítajú priemerné charakteristiky kategórie, ku ktorej patria. Vo vzťahu k jednotlivcovi si nemyslím, že takéto priemerné charakteristiky je možné z akéhokoľvek hľadiska označiť ako „objektívne“. V prípade takejto diskriminácie je možné mať výhrady

(a čo je teda zakázané), pokiaľ ide o použitie charakteristík odhadovaných z kategórie na jednotlivca na rozdiel od používania charakteristík, ktoré naozaj rozlišujú jednotlivca od ostatných a ktoré môžu odôvodniť rozdielne zaobchádzanie.

60. Aby bolo možné takúto diskrimináciu vidieť v širšom kontexte, môže byť prospešné predstaviť si situáciu, v ktorej môžu (ako je to úplne možné) štatistiky ukázať, že členovia jednej etnickej skupiny žijú v priemere dlhšie ako členovia inej takejto skupiny. Zohľadniť tieto odlišnosti pri určovaní vzájomného vzťahu medzi príspevkami a právami v rámci dôchodkového systému Spoločenstva by bolo celkom neprijateľné a nezdá sa mi, že použitie kritéria pohlavia skôr než etnického pôvodu môže byť prijateľnejším.²³

61. Aby som sa vrátil k pojmu dôchodkov ako odloženej odmeny, nemohlo by byť v žiadnom prípade prijateľné vypracovať tabuľky znázorňujúce priemernú dĺžku trvania služby v inštitúcii Spoločenstva oddelene pre mužov a ženy a platiť vyšší plat príslušníkom jedného pohlavia než druhého pod zámienkou, že by inak získali za celé obdobie svojej kariéry menšiu odmenu, než

21 — Los Angeles Department of Water and Power/*Manhart* (1978) 435 US, s. 702, 712 a 713.

22 — Tamže, s. 707, 708.

23 — Som si vedomý, že takýto prístup by mal ďalšiu spochybniteľnú črtu spočívajúcu v tom, že určenie príslušnosti jednotlivca k etnickej skupine by bolo vysoko svojvoľné; príklad však zostane platný, aj keď odhliadneme od tohto aspektu.

príslušníci druhého pohlavia. To by spôsobilo nielen nespravodlivú diskrimináciu medzi jednotlivcami na základe priemerných hodnôt ich kategórie, ale došlo by aj k narušeniu zásady rovnakej odmeny za rovnakú prácu. Odôvodnenie, ktorým sa vysvetľuje rozdielne zaobchádzanie týkajúce sa prevodov — odložených odmien — do dôchodkového systému Spoločenstva, je pritom veľmi podobné.

62. Je pravdou, že určité predpisy Spoločenstva, ktoré zakazujú rozdielne zaobchádzanie v osobitných oblastiach, vylučujú z tohto zákazu určité konkrétne druhy zaobchádzania. Spomedzi uvedených predpisov smernica 86/378 povoľuje rozdielne zaobchádzanie, pokiaľ ide o prevody práv na dôchodok vo vzťahu k dávkovo definovaným dôchodkovým systémom financovaným zhromažďovaním kapitálu.²⁴

63. Hoci by bola táto smernica uplatniteľná — je určená členským štátom a uplatní sa na zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia —, táto výnimka by nemohla byť uplatniteľná, pretože dôchodkový systém Spoločenstva nie je kapitalizačným režimom.

24 — Pozri body 8 až 10 vyššie.

64. V každom prípade sa mi zdá, že zákaz diskriminácie na základe pohlavia je tak základný,²⁵ že akékoľvek výnimky k nemu musia byť formulované veľmi striktné a môže sa uplatniť len v tých obmedzených oblastiach, pre ktoré sú výslovne stanovené. V prejednávanej veci, na rozdiel od situácie podľa smernice 86/378, nie je takéto výslovné povolenie dané a ani neexistuje žiadne odôvodnenie stanovené vykonávacími ustanoveniami.

65. Nakoniec nemôžem súhlasiť s názorom Rady, že odstránenie rozdielov dotknutých v prejednávanej veci by viedlo k diskriminácii voči mužom, pretože úradníci mužského pohlavia v starobnom dôchodku by ako kategória získali menšiu celkovú sumu kvôli svojmu kratšiemu životu, než ako získajú úradníčky ženského pohlavia v starobnom dôchodku za rovnakú prevedenú sumu do systému Spoločenstva (pokiaľ predpokladáme, že všetky ostatné faktory sú rovnaké).

25 — Pozri napríklad odôvodnenie č. 4 preambuly smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79): „Právo všetkých osôb na rovnosť pred zákonom a ochrana proti diskriminácii je všeobecným právom, ktoré uznáva Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Dohovor Spojených národov (OSN) o občianskych a politických právach a o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré podpísali všetky členské štáty.“

66. Toto odôvodnenie, pokiaľ by bolo platné, by sa najskôr muselo uplatniť tiež na príspevky odpočítané od platu pracujúcich úradníkov — ich percentuálna sadzba by musela byť vyššia pre zamestnancov ženského pohlavia — a to nie je podľa môjho názoru to, čo bolo úmyslom Rady.

67. Významnejšie však je — a zdá sa byť základným nedorozumením v argumentácii Rady a možno aj v napadnutom rozsudku —, že Rada si mylí náklady systému s právami príjemcu.

68. Je nepopierateľné, že konečné náklady na vyplácanie dôchodku (na rozdiel od vyplácania paušálnej sumy pri odchode do dôchodku, čo je možnosťou, ktorá v systéme Spoločenstva nie je dostupná) zvyšuje dĺžka príjemcovho života. Keďže ženy žijú priemerne dlhšie ako muži, je pravdepodobné, že ako kategória budú pre dôchodkový systém predstavovať väčšie náklady. Pre každého príjemcu akéhokoľvek pohlavia je však starobný dôchodok doživotný. Jeho výška v plnom rozsahu závisí od jeho týždennej, mesačnej alebo ročnej výšky a celým jeho účelom je poskytnúť príjemcovi určitú úroveň pravidelného príjmu tak dlho, pokiaľ bude príjemca²⁶ žiť. Celková suma vyplácaná

ku dňu úmrtia príjemcu je v tomto ohľade absolútne irelevantná.

69. V dôsledku toho som dospel k záveru, že sporné ustanovenia vykonávacích ustanovení Rady diskriminujú na základe pohlavia a nemôžu byť odôvodnené. Porušujú všeobecnú zásadu rovnosti, ako aj jej konkrétne vyjadrenie v zásade rovnakej odmeny a v požiadavke rovnosti zaobchádzania bez ohľadu na pohlavie stanovenej článkom 1a ods. 1 služobného poriadku; pôvodná námietka protiprávnosti vznesená pani Lindorfer by teda mala byť v tomto ohľade prijatá.

70. Nakoniec by som však rád objasnil, že vyššie uvedená analýza sa týka služobného poriadku a dôchodkového systému Spoločenstva. Aj keď niekoľko úvah je všeobecne uplatniteľných, nie je možné vylúčiť, že za iných podmienok budú viesť k odlišným záverom. Vnútroštátne dôchodkové systémy podliehajú pravidlám uvedeným smernicou, a nie pravidlám služobného poriadku, a sú pravdepodobne financované rozdielne od systému Spoločenstva, moja analýza preto nemôže podľa môjho názoru spochybniť napríklad rozsudok vo veci Coloroll²⁷ alebo Neath²⁸. Prejednávanej veci je ešte vzdialenejšie

26 — A prípadne jeho alebo jej pozostalý manžel alebo manželka.

27 — Rozsudok z 28. septembra 1994, C-200/91, Zb. s. I-4389.

28 — Rozsudok z 22. decembra 1993, C-152/91, Zb. s. I-6935.

podnikanie v oblasti poistenia motorových vozidiel a životného poistenia, kde môžu zohrávať úlohu veľmi odlišné faktory.

do systému Spoločenstva ženou vo veku 35 rokov by viedol k teoretickému dôchodku 9 032 eur, zatiaľ čo rovnaká suma prevedená ženou vo veku 55 rokov by viedla k teoretickému dôchodku 6 664 eur.³¹

Diskriminácia na základe veku

71. Žalobný dôvod pani Lindorfer sa týka uplatnenia poistno-matematických hodnôt, ktoré sú vždy vyššie, a teda menej výhodné pre starších úradníkov,²⁹ a je porovnateľný s otázkou diskriminácie na základe pohlavia, ktorou som sa zaoberal vyššie.

72. Účinkom zvyšovania poistno-matematických hodnôt v závislosti od veku je to, že za rovnakú sumu prevedenú do systému Spoločenstva z rovnakého vnútroštátneho systému a pri rovnakých ostatných faktoroch, akými sú pohlavie a platová trieda, bude staršiemu úradníkovi započítaných menej dodatočných rokov na starobný dôchodok, a teda výsledne menší starobný dôchodok ako mladšiemu úradníkovi. Napríklad pri uplatnení dotknutých poistno-matematických hodnôt a vzorca uvedeného v článku 10 ods. 3 sporných vykonávacích ustanovení³⁰ prevod 100 000 eur

73. V bode 83 svojho rozsudku zastával Súd prvého stupňa názor, že takéto rozdielne zaobchádzanie je odôvodnené hlavne faktormi, ktoré majú priamy vplyv na finančnú zodpovednosť Spoločenstva voči každému osobne dotknutému úradníkovi, ktorú musí riadna správa zohľadniť. Jeho odôvodnenie týkajúce sa tohto bodu vyplýva z úvah v bode 82, podľa ktorých úradník, ktorý prevádza kapitál do systému Spoločenstva, je v situácii objektívne odlišnej od situácie úradníka, ktorý prispieva z dôvodu zamestnania v inštitúcii Spoločenstva.

74. Námietky pani Lindorfer sa do značnej miery prekrývajú s tými, ktoré vznikla v prípade diskriminácie na základe pohlavia: Súd prvého stupňa nevysvetlil, akým spôsobom boli vyššie uvedené faktory relevantné, alebo pokiaľ boli relevantné, akým spôsobom mohlo byť vykonané objektívne

29 — Pozri body 18 a 19 vyššie.

30 — Tamže.

31 — Zaokrúhlene na najbližšie celé číslo; poistno-matematické hodnoty sú 11,071 pre ženu vo veku 35 rokov a 15,007 pre ženu vo veku 55 rokov. Nominálny starobný dôchodok by samozrejme potom musel byť prevedený na započítateľné odpracované roky v súlade s druhou časťou vzorca, ale počítačový výpočet ukazuje rozdiel medzi obidvomi výsledkami, ak všetky ostatné veličiny sú rovnaké.

rozlíšenie medzi príspevkami uskutočnenými prevodmi kapitálu a medzi príspevkami uskutočnenými zrážkami z platu v prípade, že sa poistno-matematické hodnoty používajú len na výpočet nárokov vyplývajúcich z prevodov.

75. Týmito výhradami som sa už zaoberal vo vzťahu k úvahám odôvodňujúcim diskrimináciu na základe pohlavia a v mnohých ohľadoch je moja analýza týkajúca sa otázky diskriminácie na základe veku porovnateľná.

76. Najskôr je potrebné zdôrazniť, že s úradníkmi všetkých vekových kategórií sa zaobchádza rovnako, pokiaľ ide o príspevky na starobný dôchodok vo forme zrážok z platu. Pokiaľ by rozdielne zaobchádzanie vzhľadom na vek malo byť odôvodnené v prípade prevodov do systému Spoločenstva, muselo by sa teda preukázať, že tu existuje objektívny rozdiel medzi takýmito prevodmi a príspevkami z platu.

77. Faktory uvedené v odôvodnení rozsudku Súdu prvého stupňa sú i) pravdepodobná dĺžka obdobia, počas ktorého sa bude prevedený kapitál nachádzať v rozpočte Spoločenstva; ii) predpokladaný služobný postup daného úradníka; iii) pravdepodobnosť, že mu budú vyplatené dávky, a iv) a pravdepodobné trvanie vyplácania dávok.

78. Z týchto štyroch faktorov sú iii) a iv) zjavne spojené s pravdepodobnou dĺžkou života, ako sa odráža v poistno-matematických hodnotách, a sú relevantné pre zhodnotenie rozsahu budúcej zodpovednosti systému Spoločenstva. Napadnutý rozsudok však neobsahuje žiadny údaj, ktorý by vysvetľoval, prečo by mohli byť relevantnými, pokiaľ ide o prevod, a nie pokiaľ ide o príspevky vo forme zrážok z platu; zdá sa mi pritom pochybné, že by takéto rozlíšenie mohlo mať objektívne, a nie politické dôvody.

79. Pravdepodobný služobný postup úradníka ii) je opäť faktorom, ktorý môže byť relevantný pre celkové náklady na starobný dôchodok, ktorý nakoniec bude vyplatený, pretože tento starobný dôchodok predstavuje percentuálny podiel z posledného platu. Nie je však jasné, že ak budú všetky ostatné faktory pre výpočet prevodu rovnaké,³² úradník prijatý v staršom veku dosiahne spravidla vyšší konečný plat. Naopak, bude skôr možné, že mladší úradník dosiahne z dôvodu dlhšej služobnej kariéry vyšší plat, a získa teda vyššie dôchodkové dávky. Skutočnosť, že dlhšia kariéra znamená viac príspevkov vo forme zrážok z platu, nie je relevantná vo vzťahu k zaobchádzaniu s príspevkami vo forme prevodu z vnútroštátnych dôchodkových systémov, pretože počet rokov, ktoré sa

32 — Vzhľadom na to, že poistno-matematické hodnoty rozlišujú len na základe veku, pričom faktory ako platová trieda pri nástupe do služby budú pri výpočte zohľadnené neskôr.

započítavajú do starobného dôchodku, určených na základe skôr uvedených príspevkov je úplne nezávislý od počtu dodatočných rokov započítateľných do dôchodku určenému na základe neskôr uvedených príspevkov.

80. Nakoniec odkaz na pravdepodobnú dĺžku obdobia, počas ktorého sa bude prevedený kapitál nachádzať v rozpočte Spoločenstva i), sa mi zdá problematický. Pri neexistencii penzijného fondu je zložité uvažovať o kapitáli, ktorý zostáva v rozpočte, v ktorom príjmy a výdavky musia byť v rovnováhe³³ a ktorý podlieha základnej zásade „ročného rozpočtu“, ktorá predovšetkým vyžaduje to, aby príjmy a výdavky boli určené na ročnom základe.³⁴

81. Je však potrebné uznať, že na jednej strane právo na dôchodok prevedený do rozpočtu Spoločenstva je skutočným príjmom na rozdiel od úspory výdavkov, ako je tomu v prípade príspevkov z platu, a že na druhej strane požiadavky na vyrovnaný rozpočet a zásada ročného rozpočtu nie sú natolko obmedzujúce, aby celkom zabránili prevádzaniu súm z jedného roka do druhého.³⁵ Je tu preto určitý kapitál, ktorý

je možné investovať a previesť, takže možno logicky počítať s tým, že zaplatené sumy majú zostať v rozpočte počas dlhšieho či kratšieho obdobia.

82. Hoci by bolo možné spochybníť odôvodnenie Súdu prvého stupňa podrobnejšou finančnou analýzou, nedomnievam sa, že je možné tvrdiť, že pani Lindorfer sa to podarilo.

83. Okrem toho považujem za nevyhnutné vziať do úvahy povahu diskriminácie na základe veku a jej zákaz v porovnaní s diskrimináciou na základe pohlavia.

84. Pohlavie je podvojným kritériom, zatiaľ čo vek je bod na stupnici. Diskriminácia na základe pohlavia založená na poistno-matematických tabuľkách je teda mimoriadne strohou formou diskriminácie, ktorá zahŕňa veľmi široké zovšeobecnenia, zatiaľ čo diskriminácia na základe veku môže byť odstupňovaná a môže sa opierať o jemnejšie zovšeobecnenia.

33 — Článok 268 ES.

34 — Článok 6 a nasledujúce platného finančného nariadenia [nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 (Ú. v. EÚ L 248, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 74)] a zodpovedajúce ustanovenia, osobitne článok 1 ods. 2 a článok 6 finančného nariadenia z 21. decembra 1977 (Ú. v. ES L 356, s. 1).

35 — V roku 2004 predstavoval napríklad prebytok z predchádzajúceho finančného roku 5,7 miliardy eur.

85. Navyše v súčasnosti sa v práve a všeobecne v spoločnosti pozerá na rovnosť

zaobchádzania bez ohľadu na pohlavie ako na základnú a prvoradú zásadu, ktorá sa musí dodržiavať a používať, kedykoľvek je to možné, zatiaľ čo myšlienka rovnosti zaobchádzania bez ohľadu na vek je predmetom mnohých obmedzení a výnimiek, akými sú vekové hranice rôzneho druhu, často právne záväzné, ktoré sa považujú nielen za prijateľné, ale tiež za skutočne potrebné a niekedy aj základné.

86. Vek je kritériom vlastným dôchodkovým systémom a niektoré rozdiely podľa veku sú v tomto zmysle nevyhnutné.

87. V práve Spoločenstva zákaz diskriminácie na základe veku podlieha nielen výrazne väčšiemu počtu podmienok a obmedzení, ako je tomu v prípade diskriminácie na základe pohlavia, ale je tiež oveľa novším fenoménom.

88. Zatiaľ čo zásada rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu bola stanovená už v roku 1957 článkom 119 pôvodnej Zmluvy o EHS (teraz článok 141 ES), prvý odkaz na diskrimináciu na základe veku sa v zmluvách objavil v článku 6a Zmluvy o ES

(teraz článok 13 ES), vloženom v roku 1997 Amsterdamskou zmluvou, ktorá nadobudla platnosť v roku 1999. Toto ustanovenie sa obmedzuje na to, že oprávňuje Radu na to, aby prijala vhodné opatrenia v boji proti diskriminácii okrem iného aj na základe veku.

89. Dňa 27. novembra 2000 bola prijatá smernica, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani, ³⁶ ktorá stanovuje všeobecný zákaz diskriminácie okrem iného na základe veku v zamestnaní a povolani, avšak s mnohými obmedzeniami. ³⁷ Dňa 7. decembra toho istého roku článok 21 Charty základných práv, slávnostne vyhlásenej v Nice Parlamentom, Radou a Komisiou, ³⁸ zakázal akúkoľvek diskrimináciu na základe akýchkoľvek dôvodov okrem iného aj veku. Nakoniec 1. mája 2004 bol konkrétny zákaz diskriminácie na základe veku zahrnutý do služobného poriadku. ³⁹

90. Pripomínam však, že napadnuté rozhodnutie bolo prijaté 3. novembra

36 — Už citovaná v poznámke pod čiarou 25.

37 — Osobitne článok 6 ods. 2 umožňuje členským štátom „určiť, že v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia stanovenie veku pre možnosť alebo nárok na odchod do starobného alebo invalidného dôchodku vrátane stanovenia odlišných vekových hraníc v uvedených systémoch pre zamestnancov alebo skupiny alebo kategórie zamestnancov a využitie vekového kritéria v kontexte takýchto systémov v poisťných matematických výpočtoch nie je diskrimináciou na základe veku za predpokladu, že dôsledkom tohto nebude diskriminácia na základe pohlavia“.

38 — Ú. v. ES C 364, s. 1; článok 21.

39 — Pozri poznámku pod čiarou 5. To nasledovalo okrem iného po upustení od vekových obmedzení pri nástupe do služby v roku 2002, v nadväznosti na výhrady európskeho verejného ochrancu práv.

2000,⁴⁰ a teda predchádza dátum troch posledných uvedených opatrení.

91. V zmysle vyššie uvedených úvah som toho názoru, že pani Lindorfer identifikovala niektoré nedostatky v slede úvah Súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o odôvodnenosť rozdielného zaobchádzania podľa veku, ktorý sa bezpochyby nachádza vo výpočte prevádzaných práv na starobný dôchodok. Osobitne sa zdá zložité odôvodniť tento rozdiel na základe očakávaného služobného postupu úradníka pravdepodobnosťou, že mu dávky budú preplácané, alebo pravdepodobnou dobou, počas ktorej budú tieto dávky vyplácané.

92. Nemyslím si však, že pokiaľ ide o pravdepodobnú dĺžku obdobia, počas ktorého sa bude prevedený kapitál nachádzať v rozpočte Spoločenstva, pani Lindorfer preukázala, že odôvodnenie je neobhájiteľné, hoci o ňom existujú určité pochybnosti.

93. Vzhľadom na toto možné odôvodnenie, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že legislatívny zákaz akejkoľvek diskriminácie na základe veku nebol v čase napadnutého rozhodnutia stanovený tak zreteľne, ako je tomu teraz, nezastávam názor, že by napadnutý rozsudok

mal byť v tomto zmysle zrušený. Nemalo by sa však považovať za samozrejmé, že súčasný systém nie je možné spochybniť na základe jasného zákazu diskriminácie na základe veku, ktorý je teraz obsiahnutý v služobnom poriadku.

Diskriminácia na základe štátnej príslušnosti

94. Ak automatické použitie — v každom z prípadov — výhodnejšieho prepočítacieho vzorca [varianty i) a ii)] systematicky vedie k vyššej „hodnote peňazí“ v prípade prepočtu z niektorých národných mien než z iných, diskriminácia, ktorá z toho vyplýva, by bola založená na štátnej príslušnosti. Hoci nie všetci úradníci, ktorí prevádzajú sumy, budú mať štátnu príslušnosť štátu, o ktorého menu ide, je tu zjavne vysoká pravdepodobnosť toho, že tomu tak bude vo veľkej väčšine prípadov.

95. V prvostupňovom konaní pani Lindorfer predložila porovnávacie tabuľky, ktorými chcela preukázať túto diskrimináciu. Rada spochybňovala správnosť a/alebo relevantnosť uvedených údajov a v tomto ohľade písomne odpovedala na otázky Súdu prvého stupňa.

40 — Pozri bod 26 vyššie.

96. Na tomto základe Súd prvého stupňa rozhodol, že dotknuté tabuľky sú nejednotné, že zahrnujú situácie, ktoré sú v mnohých smeroch neporovnateľné so situáciou pani Lindorfer, a že teda nie sú relevantné. Poukázal tiež na to, že kolísanie meny, ktoré je pôvodom predmetného rozdielného zaobchádzania, je faktorom, ktorý je mimo kontroly Spoločenstva.

97. Pani Lindorfer tvrdí, že Súd prvého stupňa vyvodil nesprávne závery zo skutkového stavu a že jeho úvahy sú teda nesprávne. Jej porovnanie so skutočným prípadom španielskeho úradníka by nemalo byť prehliadnuté z dôvodu rozdielov vo veku, pohlaví a platovej triede. Toto porovnanie sa naopak vyznačuje takmer totožnou poistno-matematickou hodnotou a takmer totožnou prevedenou sumou. Súd prvého stupňa okrem toho nezohľadnil významné výsledky, ktoré boli vypočítané a ktoré sa týkali prevodu rovnakej sumy z iných mien.

98. Súhlasil by som so Súdom prvého stupňa v tom zmysle, že dotknuté tabuľky vzhľadom na to, že používajú variabilné parametre, nepreukazujú zreteľne existenciu alebo rozsah rozdielného zaobchádzania.

99. Na druhej strane by bolo možné zastávať názor, že Súd prvého stupňa ako konečný

rozhodca v sporoch týkajúcich sa skutkovej povahy mal analyzovať údaje dôkladnejšie, pretože tie jasne naznačujú takéto rozdielne zaobchádzanie.

100. Navyše sa mi zdá, že niektoré ustanovenia upravujúce variant i) môžu byť sporné. Napríklad, pokiaľ príspevky do vnútroštátneho systému boli prevedené v období medzi rokmi 1985 a 1995, prečo by sa mali zohľadňovať kurzy z obdobia medzi rokmi 1972 a 1984? Okrem toho sa zdá sa byť, *prima facie*, zložité odôvodniť — osobitne vo vzťahu ku kritériu riadnej finančnej správy — pravidlo, podľa ktorého (ako v prípade španielskeho úradníka, na ktorý poukázala pani Lindorfer), pokiaľ je počet dodatočných odpracovaných rokov započítateľných do starobného dôchodku v systéme Spoločenstva výsledkom použitia priemerného kurzu vyšší než počet rokov, počas ktorých sa prispievalo do vnútroštátneho systému, zostávajúca prebytočná časť prevedenej sumy je po prepočítaní jednoducho preplatená.

101. Hoci pani Lindorfer označila vady v metódach prepočítavania, ktorých dôsledkom je to, že úradníci, ktorí prevádzajú sumy v niektorých menách, získajú vyššiu „hodnotu peňazí“ ako tí, ktorí uskutočňujú prevod z iných mien, a aj keď tieto vady

neboli Súdom prvého stupňa preskúmané tak podrobne, ako by mali byť, nemyslím si, že bola identifikovaná diskriminácia, ktorú by bolo možné napadnúť.

102. Ako som zdôraznil vyššie,⁴¹ variant i) je pre dotknutého úradníka výhodný, pokiaľ počas obdobia prispievania stratila mena vnútroštátneho systému svoju hodnotu voči euru (alebo predtým belgickému franku), a variant ii) je výhodný, ak národná mena získala na hodnote. Je možné doplniť, že ani jeden z variantov nie je výhodný alebo nevýhodný, pokiaľ hodnota zostala nemenná. Možnosť výberu (alebo v praxi automatické použitie výhodnejšieho variantu) znamená, že každý úradník má právo na lepšiu z obidvoch dostupných možností.

103. Podstatou diskriminácie je, že sa s porovnateľnými situáciami zaobchádza rozdielne alebo že sa s rozdielnymi situáciami zaobchádza rovnako, ak takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodniteľné.⁴² Na to, aby bolo možné diskrimináciu napadnúť, sa však musí preukázať, že niektorý z účastníkov bol v dôsledku tohto zaobchádzania znevýhodnený.

104. V prejednávanej veci samotná skutočnosť, že pre pani Lindorfer by bol horší variant i) a pre španielskeho úradníka, ktorého prípad porovnáva so svojim, by bol horší variant ii), na jednej strane ukazuje, že existuje objektívny a relevantný rozdiel medzi ich situáciami, a na druhej strane, že ani jeden z nich sa nemôže sťažovať na to, že bol znevýhodnený, pretože sa s obidvoma zaobchádzalo najvýhodnejším spôsobom.

Určenie veku a platu v rôznych časových obdobiach

105. Pani Lindorfer nakoniec spochybňuje to, ako sa Súd prvého stupňa zaoberal jej argumentom, podľa ktorého používanie dvoch variantov na výpočet ekvivalentu sumy, ktorá sa má previesť z inej meny, v eurách spôsobilo neodôvodnenú diskrimináciu, pretože variant i) používa vek a plat úradníka ku dňu vymenovania do služby, zatiaľ čo variant ii) používa vek a plat ku dňu skutočného prevodu. V tomto neskôr uvedenom prípade vek a poistno-matematická hodnota (H) sú nutne vyššie a plat (P) môže byť vyšší, čo ovplyvňuje konečný výpočet smerom dole.

106. Hoci pani Lindorfer, ako sa zdá, tvrdí, že napadnutý rozsudok sa týmto argumentom nezaoberal, Rada uvádza, že Súd prvého stupňa tak urobil v bode 89, keď

41 — V bode 24.

42 — Ako pripomína napadnutý rozsudok v bode 64.

zdôraznil, že vo variante i) je jednoduchý úrok vo výške 3,5 % ročne odpočítaný od prevedenej sumy za obdobie odo dňa vymenovania do stálej služby až do času skutočného prevodu (s výnimkou obdobia, počas ktorého nebola prevoditeľná suma valorizovaná alebo zvýšená o úroky v rámci pôvodného vnútroštátneho systému),⁴³ zatiaľ čo v prípade, ak sa použije variant ii), tento úrok odpočítaný nie je.

Záverečné úvahy

109. Dospel som teda k záveru, že napadnutý rozsudok je založený na nedostatočnom odôvodnení v rozsahu, v akom rozhodol, že nejde o diskrimináciu na základe pohlavia, a mal by byť v tomto rozsahu zrušený.

107. Ak je tomu tak, znevýhodnenie, ktoré vyplýva z odkazu na vyššiu poisťno-matematickú hodnotu a prípadne z odkazu na vyšší plat v naposledy uvedenom prípade, je prinajmenšom do značnej miery zmiernené a môže sa dokonca zmeniť na výhodu. Aj keď sa mi zo znenia článku 10 ods. 2 až 4 vykonávacích ustanovení nezdá byť zrejmé, že úrok je odpočítaný len vo variante i), toto zistenie Súdu prvého stupňa bolo založené na vyhlásení Rady v odpovedi na písomnú otázku a nezdá sa, že by bolo ako také spochybnené zo strany pani Lindorfer.

110. Vec bola vcelku prejednaná, a stav konania je teda taký, že Súdny dvor môže sám rozhodnúť v súlade s článkom 61 svojho štatútu. Mal by preto prijať dôvod pani Lindorfer týkajúci sa protiprávnosti vykonávacích ustanovení Rady v rozsahu, v akom použitie poisťno-matematických hodnôt vedie k diskriminácii na základe pohlavia, a v dôsledku toho zrušiť napadnuté rozhodnutie.

108. Za týchto okolností som dospel k záveru, že pani Lindorfer neoznačila v napadnutom rozsudku žiadne vady týkajúce sa údajnej diskriminácie vyplývajúcej zo skutočností, že vek a plat sú vo variantoch i) a ii) určované v rozdielnych okamihoch.

111. Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Pani Lindorfer navrhovala náhradu trov konania v prvostupňovom konaní, ako aj v odvolacom konaní.

43 — Pozri bod 18 vyššie.

Návrh

112. Zastávam preto názor, že Súdny dvor by mal:

- zrušiť rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. marca 2004, Lindorfer/Rada (T-204/01), v rozsahu, v akom žalobu zamietol s odôvodnením, že nejde o zakázanú diskrimináciu na základe pohlavia,
- vyhlásiť článok 10 ods. 3 všeobecných vykonávacích ustanovení k článku 11 ods. 2 prílohy VIII služobného poriadku úradníkov Európskych spoločenstiev, prijatých Radou 13. júla 1992, za neplatný v rozsahu, v akom upravuje použitie odlišných poisťno-matematických hodnôt na základe pohlavia,
- zrušiť napadnuté rozhodnutie Rady z 3. novembra 2000,
- zaviazat Radu na náhradu trov konania na oboch stupňoch.